

ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΤΟΥ ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙΟΥ

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Στο Τρίτο Μέρος του συνταγματικού κειμένου της 12^{ης} Οκτωβρίου 1992, ο συντακτικός νομοθέτης αναφέρεται στα όργανα του Κράτους.

A) Η Βουλή

Το άρθρο 77 κατοχυρώνει τις αρχές της άμεσης και μυστικής ψηφοφορίας, τις οποίες στηρίζει στην αρχή της γενικότητας και ισότητας της ψήφου. Η Βουλή αποτελείται από βουλευτές, ο αριθμός των οποίων δεν ορίζεται κατ' ανώτατο ή κατώτατο όριο- όπως στο δικό μας άρθρο 51 παρ.1- αλλά υπολογίζεται ανάλογα με τον αριθμό των εκλογέων, αφού εκλέγεται ένας ανά έξι χιλιάδες εκλογείς.

Κάθε βουλευτής αποφασίζει και ψηφίζει κατά συνείδηση και δεν μπορεί να ανακληθεί, επομένως δεν έχουμε εν προκειμένω εφαρμογή του συστήματος ελευθέρως εκλογής. Το δε λειτούργημα του βουλευτού/υ ανάγεται σε επάγγελμα, καθώς το άρθρο 77 νομιμοποιεί τον κάθε βουλευτή σε επαγγελματική άσκηση του λειτουργήματός του.

Όπως και στο δικό μας Σύνταγμα, έτσι και στο Σύνταγμα του Μαυροβουνίου, η διάρκεια της βουλευτικής περιόδου είναι τετραετής, ενώ σε περιόδους πολέμου παρατείνεται για όσο χρόνο δεν έχει αποκατασταθεί η ειρήνη. Εν αντιθέσει με το άρθρο 53 του ελληνικού Συντάγματος που ρυθμίζει το ζήτημα διάρκειας της βουλευτικής περιόδου, το άρθρο 78 του Συντάγματος του Μαυροβουνίου προβλέπει την σύντμηση της βουλευτικής περιόδου με απόφαση της Βουλής και κατόπιν προτάσεως είκοσι πέντε τουλάχιστον βουλευτών της Κυβερνήσεως ή του Προέδρου της Δημοκρατίας.

Το άρθρο 79 θεσπίζει το θεσμό της βουλευτικής ασυλίας και τις ειδικότερες εκφάνσεις του, όπως το ανεύθυνο για κρίσεις που διετύπωσε κατά την άσκηση των καθηκόντων του και το ακαταδίωκτο χωρίς προηγούμενη έγκριση της Βουλής. Ενδιαφέρον παρουσιάζει η επέκταση της βουλευτικής ασυλίας τόσο στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας όσο, κυρίως, στους δικαστές και τους εισαγγελικούς λειτουργούς.

Ως προς το οργανωτικό μέρος, η Βουλή έχει Πρόεδρο, ο οποίος την εκπροσωπεί και ασκεί τα προβλεπόμενα εκ των κανόνων διαδικασίας της Βουλής

καθήκοντα και έναν ή περισσότερους Αντιπροέδρους μεταξύ των εκλεχθέντων για την προκειμένη βουλευτική περίοδο βουλευτών.

Οι αρμοδιότητες της Βουλής προβλέπονται ρητώς στο άρθρο 81 και είναι οι ακόλουθες :

- Ψηφίζει το Σύνταγμα
- Θεσπίζει τους νόμους , άλλες ρυθμίσεις και πράξεις γενικού περιεχομένου
- Θεσπίζει το αναπτυξιακό σχέδιο του Μαυροβουνίου, τον προϋπολογισμό και τον ετήσιο ισολογισμό
- Καθορίζει τις αρχές για την οργάνωση της κρατικής διοίκησης
- Κυρώνει διεθνείς συνθήκες στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων της Δημοκρατίας
- Προκηρύσσει δημοψήφισμα στη Δημοκρατία
- Εκδίδει δημόσια δάνεια και αποφασίζει τη χρέωση του Μαυροβουνίου
- Εκλέγει και παύει τον Πρόεδρο και τα μέλη της Κυβερνήσεως, τον Πρόεδρο και τους δικαστές του Συνταγματικού Δικαστηρίου, τον Πρόεδρο και τους δικαστές των δικαστηρίων
- Διορίζει και παύει τους εισαγγελείς
- Χορηγεί αμνηστία για τα ποινικά αδικήματα που προβλέπει ο νόμος της Δημοκρατίας
- Ασκει άλλα καθήκοντα που προβλέπει το Σύνταγμα.

Όσον αφορά τις συνόδους της Βουλής, αυτές διακρίνονται σε τακτικές και έκτακτες. Οι μεν πρώτες συγκαλούνται δύο φορές το χρόνο- εκ των οποίων η πρώτη την πρώτη εργάσιμη ημέρα του Μαρτίου και η δεύτερη την αντίστοιχη ημέρα του Οκτωβρίου- ενώ η σύγκληση έκτακτης συνόδου προαπαιτεί αίτημα του ενός τρίτου του όλου αριθμού των βουλευτών ή του Προέδρου της Δημοκρατίας ή του Πρωθυπουργού.

Στο άρθρο 83 καθορίζεται ο τρόπος λήψης των αποφάσεων της Βουλής. Συγκεκριμένα, η απαιτούμενη απαρτία είναι το ήμισυ του όλου αριθμού των βουλευτών και η απόφαση λαμβάνεται με πλειοψηφία των παρόντων, εκτός αν το Σύνταγμα προβλέπει διαφορετικά, όπως όταν ρυθμίζεται ο τρόπος άσκησης των ελευθεριών και δικαιωμάτων, το εκλογικό σύστημα, οι υλικές υποχρεώσεις των πολιτών, τα κρατικά σύμβολα, το δημοψήφισμα, η ανάκληση του Προέδρου της Δημοκρατίας και η παροχή ψήφου εμπιστοσύνης προς την Κυβέρνηση, σύντηξη της

βουλευτικής περιόδου και οι κανόνες διαδικασίας, θέματα για τα οποία η λήψη σχετικών αποφάσεων απαιτεί πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των βουλευτών.

Η Βουλή διαλύεται σε περίπτωση που δεν εκλέξει Κυβέρνηση μέσα σε εξήντα ημέρες από την πρόταση υποψηφίων από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας για το αξίωμα του Πρωθυπουργού.

Όπως ήδη αναφέρθηκε, η Βουλή μπορεί να μην διαλυθεί κατά τη διάρκεια κατάστασης πολέμου ή ανάγκης και υποχρεωτικώς δεν διαλύεται αν έχει κινηθεί διαδικασία ψήφου δυσπιστίας κατά της Κυβέρνησης.

Τέλος, εάν η Βουλή παύσει για ικανό χρονικό διάστημα να ασκεί τα καθήκοντά της, η Κυβέρνηση μπορεί να προβεί στη διάλυσή της, εφόσον προηγουμένως συμβουλευτεί τον Πρόεδρο της Βουλής και τους Προέδρους των Κοινοβουλευτικών Ομάδων.

Αξιοσημείωτο είναι ότι δικαίωμα υποβολής σχεδίων νόμων, κατά το Σύνταγμα του Μαυροβουνίου, έχουν όχι μόνο η Κυβέρνηση και οι βουλευτές αλλά και έξι, τουλάχιστον χιλιάδες εκλογείς, κάτι που στη δική μας συνταγματική τάξη προκαλεί εντύπωση.

B) Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας εκλέγεται για πενταετή θητεία, με άμεση και μυστική ψηφοφορία, με βάση δικαίωμα ψήφου γενικής και ίσης. Η θητεία του Προέδρου παρατείνεται, όπως και στην ελληνική έννομη τάξη, σε περίπτωση καταστάσεως πολέμου, ενώ παρόμοια ρύθμιση ισχύει και για τον αριθμό θητειών του Προέδρου που και εδώ δεν μπορούν να υπερβούν τις δύο θητείες.

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας μπορεί να ανακληθεί από την Βουλή, κατόπιν αποφάσεως του Συνταγματικού Δικαστηρίου ότι παρέβη τους ορισμούς του Συντάγματος. Η σχετική διαδικασία κινείται από την Βουλή. Η θητεία του Προέδρου λήγει, εκτός από την ανάκληση και με την παρέλευση του χρόνου θητείας καθώς και με παραίτηση του Προέδρου.

Το άρθρο 88 του Συντάγματος του Μαυροβουνίου καθορίζει τις αρμοδιότητες του Προέδρου :

- εκπροσωπεί την Δημοκρατία στη χώρα και στην αλλοδαπή
- εκδίδει με διάταξη τους νόμους
- προκηρύσσει εκλογές για την Βουλή

- προτείνει στη Βουλή υποψήφιους για το αξίωμα του Πρωθυπουργού, του Προέδρου και των δικαστών του Συνταγματικού Δικαστηρίου
- προτείνει στην Βουλή την προκήρυξη δημοψηφίσματος
- χορηγεί αμνηστία για ποινικά αδικήματα που προβλέπει ο νόμος της Δημοκρατίας
- απονέμει παράσημα και διακρίσεις
- ασκεί άλλα καθήκοντα σύμφωνα με το Σύνταγμα

Είναι δε μέλος του Ανωτάτου Συμβουλίου άμυνας.

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας είναι το αρμόδιο για την έκδοση των νόμων όργανο, τους οποίους εκδίδει με διάταξη μέσα σε διάστημα επτά ημερών από την ψήφισή τους.

Μπορεί, όμως, μέσα το ίδιο χρονικό διάστημα να ζητήσει από την Βουλή να αποφασίσει εκ νέου για τον ίδιο νόμο, υποχρεούται, όμως να εκδώσει τον νόμο σε περίπτωση που ψηφιστεί για δεύτερη φορά, όπως και στο δικό μας άρθρο 42. Ωστόσο, σε περίπτωση που ο νόμος ψηφιστεί για δεύτερη φορά από τη Βουλή, υποχρεούται να τον εκδώσει.

Σε περίπτωση λήξεως της θητείας ή αδυναμίας του Προέδρου να ασκήσει τα καθήκοντά του, αυτά ασκούνται από τον Πρόεδρο της Βουλής και σε περίπτωση που η Βουλή έχει διαλυθεί από τον Πρωθυπουργό.

Γ) Η κυβέρνηση :

Η Κυβέρνηση αποτελείται από τον Πρωθυπουργό, έναν ή περισσότερους Αναπληρωτές Πρωθυπουργούς και τους Υπουργούς .Επικεφαλής είναι ο Πρωθυπουργός. Ορισμένα καθήκοντα της κρατικής διοίκησης μπορούν να εκχωρηθούν με νόμο στην τοπική αυτοδιοίκηση.

Δ) Δικαστήρια και κατηγορούσα αρχή :

Τα Δικαστήρια είναι ανεξάρτητα και αυτόνομα, λειτουργούν δε με βάση το Σύνταγμα και τον νόμο. Τα Δικαστήρια δικάζουν με πολυμελή σύνθεση, εκτός αν ορίζεται ρητώς το αντίθετο. Η δίκη είναι δημόσια, πλην εξαιρετικών περιστάσεων και τα δικαστικά καθήκοντα ασκούνται από τους δικαστές και τους ενόρκους.

Σύμφωνα με το άρθρο 103 του Συντάγματος, οι δικαστές είναι ισόβιοι και δε μπορούν να μετατεθούν χωρίς τη θέλησή τους.

Ύψιστο Δικαστήριο της Δημοκρατίας είναι το Ανώτατο Δικαστήριο. Η κατηγορούσα αρχή ασκεί καθήκοντα της ποινικής διαδικασίας, ένδικα βοηθήματα για την προστασία της συνταγματικότητας και της νομιμότητας και εκπροσωπεί την Δημοκρατία σε ιδιοκτησιακά και νομικά ζητήματα. Η κατηγορούσα αρχή ασκεί το λειτούργημά της με βάση το Σύνταγμα και τον νόμο. Οι εισαγγελείς εκλέγονται για πενταετή θητεία και ούτε εκείνοι αλλά ούτε και οι δικαστές μπορούν να ασκήσουν άλλο δημόσιο λειτούργημα ή επαγγελματική δραστηριότητα.

ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΝΟΜΙΜΟΤΗΤΑ

Ο νόμος πρέπει να είναι σύμφωνος με το Σύνταγμα και οι λοιπές ρυθμίσεις και επιταγές σύμφωνες με το Σύνταγμα και τον νόμο. Όσον αφορά τις ατομικές ρυθμίσεις, εφόσον για το συγκεκριμένο ζήτημα δεν έχει προβλεφθεί άλλη δικαστική θεραπεία, το δικαστήριο αποφασίζει, στα πλαίσια της διοικητικής δίκης, για την νομιμότητα ειδικών ρυθμίσεων με βάση τις οποίες αρχές της κρατικής διοίκησης και αρχές με δημόσια εξουσιοδότηση ρυθμίζουν δικαιώματα και υποχρεώσεις.

Προβλέπεται επίσης η σύσταση Συνταγματικού Δικαστηρίου, αποτελούμενο από πέντε δικαστές με εννεαετή θητεία, οι οποίοι εκλέγονται μεταξύ των διακεκριμένων νομομαθών με επαγγελματική εμπειρία τουλάχιστον δεκαπέντε ετών.

Τα μέλη του Δικαστηρίου δε μπορούν να είναι βουλευτές, να ασκούν οποιοδήποτε άλλο δημόσιο λειτούργημα ή επαγγελματική δραστηριότητα.

Το Συνταγματικό Δικαστήριο :

- αποφαινεται για την συμφωνία νόμου προς το Σύνταγμα
- αποφαινεται για την συμφωνία άλλων ρυθμίσεων προς το Σύνταγμα
- αποφαινεται εάν ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας έχει διαπράξει παράβαση του Συντάγματος
- Αποφαινεται επί συνταγματικών προσφυγών για προσβολή ελευθεριών και δικαιωμάτων του πολίτη, εφόσον η προστασία αυτή δεν εμπίπτει στις αρμοδιότητες του Ομοσπονδιακού Συνταγματικού Δικαστηρίου
- Ρυθμίζει τις συγκρούσεις αρμοδιότητας μεταξύ διοικητικών και δικαστικών αρχών
- Αποφαινεται για την συμφωνία των καταστατικών των πολιτικών κομμάτων ή των ενώσεων των πολιτών προς το Σύνταγμα
- Αποφαινεται για τη διάλυση πολιτικού κόμματος ή ενώσεως πολιτών

- Αποφαίνεται για εκλογικές διαφορές που δεν εμπίπτουν στις αρμοδιότητες των τακτικών δικαστηρίων
- Ασκει άλλα καθήκοντα που προβλέπει το Σύνταγμα.

Καθένας έχει δικαίωμα να κινήσει την διαδικασία για τη διάγνωση της συνταγματικότητας και της νομιμότητας. Εάν το Συνταγματικό Δικαστήριο αποφανθεί ότι νόμος ή άλλη ρύθμιση δεν είναι σύμφωνη με το Σύνταγμα, αυτή παύει να ισχύει από την ημερομηνία δημοσίευσής της απόφασης του Δικαστηρίου. Κατά τη διάρκεια της διαδικασίας μπορεί να διαταχθεί η προσωρινή αναστολή της προσβαλλόμενης ρυθμίσεως. Η απόφαση του Συνταγματικού Δικαστηρίου είναι οριστική και αμετάκλητη.

ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

Πρόταση αναθεώρησης του Συντάγματος μπορεί να υποβληθεί από δέκα χιλιάδες τουλάχιστον εκλογείς, από είκοσι πέντε τουλάχιστον βουλευτές, από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και από τον Πρωθυπουργό.

Η Βουλή αποφασίζει για την ανάγκη αναθεώρησης με την πλειοψηφία των δύο τρίτων του όλου αριθμού των βουλευτών της. Εάν η πρόταση δεν ψηφισθεί, η ίδια πρόταση μπορεί να υποβληθεί εκ νέου πριν από την παρέλευση ενός έτους από την ημέρα απορρίψεώς της.

Το Σύνταγμα αναθεωρείται με την ψήφιση των αναθεωρητέων διατάξεων. Εάν η πρόταση αφορά διατάξεις που ρυθμίζουν το καθεστώς της χώρας και τη μορφή της διακυβέρνησης, εάν περιορίζει τις ελευθερίες ή τα δικαιώματα ή εάν προτείνεται η ψήφιση νέου Συντάγματος η Βουλή διαλύεται την ημέρα της ψηφίσεως της προτάσεως αυτού του περιεχομένου και συγκαλείται νέα Βουλή εντός ενενήντα ημερών από την ημέρα ψηφίσεως ανάλογης πρότασης περί αναθεώρησης.

Επιμέλεια: Αθηνά Αντωνίου

ΠΜΣ 356

Υπότροφος ΙΚΥ

